

Boruszyn_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	Czarnkowsko-Trzcianecki	
Gmina	Połajewo	PO
Miejscowość	Boruszyn	PO_BO

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	23.10.2012	Miejsce wykonania	Boruszyn
Czas trwania	00:32:30	Forma i wielkość	Plik audio: 10,3 MB
Przeprowadzający	K.R., M.S.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PO_BO_023	K	Ok. 55 lat	Przewodnicząca KGW	

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	Brak informacji.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	<p>CZEŚCI WSI:</p> <p>GĘSI RYNEK, SRACZEWO (ksiądz każe mówić SKACZEWO), KAŻMIERZEWO, LIPOWA, SZCZYPIÓRKA, KOSZARY, KANAŁEK, GŁÓWNA, RACHETKI, SUSZARNIA, NOWINKI, GARNCARSKI BRÓD.</p> <p>POLA:</p> <p>PRZYDATKI, NA BAGNO, SZADOH, AMERYKA, PAŃSKIE, ŁĄKI ŻYDOWSKIE, DŁUGI BRÓD.</p> <p>[większość nazw jest zaznaczona na mapie stanowiącej załącznik]</p>
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	<p>CIOTY POŁAJEWSKIE (ciągłość nazwy m.in. ze względu na inicjatywę pani M. M. z Połajewa, która 8 marca organizuje Sabat Ciot Połajewskich) – Informatorka potwierdziła, że na Połajewian faktycznie tak się mówi.</p> <p>„Sama myślałam kiedyś o tym, bo mama była z Połajewa, tak to cały czas jest. Jest taka nauczycielka z Połajewa, to oni się przebrali i po wiochach chodziły z tymi miotłami.”</p> <p>KROSINEK – na mieszkańców mówi się „ŻÓLTE GIRY – bo z Kaszub”</p> <p>[nazwa funkcjonuje do dzisiaj, brak wytłumaczenia dlaczego akurat w ten sposób]</p>

Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)		Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe		
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych		„Na ten temat bardzo dużo wie Sołtys. Ja nie jestem w temacie, nie interesuję się tym.” [informacji można sprawdzić w książce Gacka: <i>Boruszyn – wieś mojej młodości</i> . Książka jest jednym z materiałów otrzymanych wcześniej od pracowników GOK w Połajewie]
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	Brak informacji.
2	św. Marcina/11 listopada	Brak informacji.
3	Adwent	Brak informacji.
4	św. Mikołaja (Mikołajki)	Brak informacji.
5	Wigilia	Brak informacji.
6	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	Brak informacji.
7	Sylwester/Nowy Rok	„Słoma, strzelanie petard. (...) Słomę się pali na ulicy – jeszcze nie zanikło, palą, co kawałek, otwierają szampana i kielichy i tak koło tego ognia, jest jeszcze to. [co oznacza] Koniec Starego Roku i witanie Nowego.”
8	Trzech Króli	„Też chodzą Królowie, nie? Też chodzą, dzieciaki się przebierają.”
9	Kolędniczy	„Tak chodzą, ale już mniej dzieci teraz. Kiedyś to było fajnie! Jeździli wozem, i w słomie, i akordeon i brudzili, jajka zbierali. Teraz to nikt nie kupi, kiedyś koszami brali – to było super kiedyś jeszcze! Jak moje dzieci były małe, ale teraz już nie. Przyjdą, zaśpiewają, coś tam im się wrzuca [pieniądze]. (...) Przebrani.”
10	MB Gromniczej	„Do kościoła z gromnicą na mszę.”

11	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>ORGANIZUJE SIĘ ZABAWY KARNAWAŁOWE</p> <p>„Przebierane to mało, już teraz mniej, nie? Ale dużo robią tych zabaw. W Domu Kultury, mamy ładny niedawno odnowili.”</p> <p>TŁUSTY CZWARTEK</p> <p>„Pączki się piecze. A co! Jak się nie chce to się kupi, ale przeważnie się piecze.”</p>
12	Topienie Marzanny	„Tu dzieci chodzą.”
13	Środa Popielcowa	<p>WORCZKI Z POPIOŁEM (dowcipny zwyczaj zawieszania na plecach osoby, której chce się zrobić kawał worku, najczęściej wykonanego z materiału, wypełnionego popiołem. W ten sposób plecy danej osoby były brudne, co wywoływało gromki śmiech u osób, które taki kawał robiły oraz u wszystkich, którzy taką osobę spotkali. (...) nie mówiło się tej osobie specjalnie, że ma na plecach worki, tak żeby sama zobaczyła gdy zdejmie odzież – wtedy sama się będzie śmiać, bądź będzie zła.)</p> <p>„Tak! Na plecach w torbach! To sama robiłam! To już raczej nie funkcjonuje, ale jeszcze kilka lat temu to taka pielęgniarka chodziła i na plecach miała worki, w moim wieku. Fajnie, i się chodziło tak nieraz cały dzień z tym workiem. Szmatkę drucikiem się owinęło, haczyk i się wieszalo na plecach.”</p>
14	Śródpoście	„Teraz to tylko w wielką środę się nie je [mięsa], tak to już nie ma raczej, ja zazwyczaj i piątek i w środę poszczę. (...) Jakies ryby, grzyby czy jajka.”
15	Niedziela Palmowa	„Msza na rano jest w kościele. [palmy] Kupują, kiedyś to sami robili, 5 albo trzy palemki i się szło. (...) W wazon i stały, kiedyś to się jadło [bazie], że to niby uzdrawiało, teraz już nie – ale to słyszałam, bo sama tego nie praktykowałam.”
16	Triduum Paschalne	„W Wielki Czwartek ksiądz nogi myje [parafianom], w Piątek krzyżem leży, są te tradycje, kościelne raczej, w domu raczej nie. (...) Za Boże Rany – jak dzieci były małe, teraz już nie, ale wtedy po nogach dostawały, teraz już nie – dzieci powyfruwały (piątka), tylko jeden został, a oni już też nie bo duże wnuki, nie ma.”
17	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Jak się wróci z kościoła to się dzieli tą święconką, jajkiem – po kawałku, życzenia i koniec. (...) Wszystko i baranek i masło, sól, pieprz, kiełbasę czy tam szynki, wszystkiego po trochu się wkłada do koszyka.”
18	Poniedziałek Wielkanocny	„Wodą się oblewają, mają te sikawki, lubią tak popsocić.”
19	Zielone Świątki	„Teraz już nie ,ale jak ja pamiętam w domu [rodzinnym], to żeśmy z

		rodzicami na powózkę, konno, stroiło się te powózkę i jechali do rodziców mamy. Fajnie było, to pamiętam, wspominam, tak fajnie zieloną brzoźką [ustrojone], albo tam innymi gałęziami, żeby zielono było, ale teraz już nie.”
20	Boże Ciało	„Msza odbywa się przy grocie [zaraz obok kościoła], a potem idą procesje. (...) Kiedyś były stałe, teraz ten pozmieniał, idą w dół i z powrotem. [brukowaną – stary bruk przedwojenny – ulicą koło domu Informatorki w kierunku „na kanałek”] Mieszkańcy [robią ołtarze], tam gdzie idzie procesja, tam robią. (...) To [gałązki z ołtarza] się na pole wstawia w kapustę, żeby rosło, czy gdzieś w domu za obraz [święty], żeby nie odurzył [diabeł] w domu, czy żeby piorun nie uderzył, to takie tradycje to są ale już mniej.”
21	św. Jana	„Nie ma wody – dlatego wianków się nie puszcza.”
22	MB Zielnej	„Tak, robi się te bukiety i idzie do kościoła z całym tym plonem – warzywami, kwiatami – i zioła i wszystko do kupy. (...) Wianki też, ale to jest, są takie tradycje chodzi się, ale dokładnie już nie pamiętam. [Wianki poświęcone] przynosi się do domu, pali się przede wszystkim, bo poświęconego nie wolno wyrzucać.”
23	MB Siewnej	„Na Siewnej jest w Lubaszcu odpust.”
24	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„Ja raczej robię sama, w tym roku sama robię dla rodziców tak wspólnie.”
25	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1	Narodziny i chrzest	„Nie, normalnie wszystko, nie ma nic takiego żeby tu jakaś tradycja.”
2	Ślub i wesele	Brak informacji.
3	Śmierć i pogrzeb	Brak informacji.
4	Inne zjawiska	Brak informacji.

Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa.		„Chór św. Cecylii – moja ciocia tam kiedyś była.”
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		„Nie ma nic takiego.”
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	„Jedna tylko jest, kilka jest prywatnie postawionych. Tutaj też stoi Matka Boska, oni się bardzo udzielają to dlatego. (...) To już dawno, tylko figura była inna – potem zrobili nową to wiatr ją zwałił i teraz jest już trzecia. (...) Na zakończenie Bożego Ciała jest przy nim stacja, a przy grocie, gdzie znajduje się figura Matki Boskiej, to różaniec, majowe, raz w tygodniu. (...) Grota jest od jak przyszedł ksiądz – to już z 9 lat, [wcześniej] krzyż tam tylko stał.”
2	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3	Święte figury, obrazy, rzeźby	Matka Boska – w Grocie koło Kościoła. Chrystus – na podwyższeniu na środku wsi.
4	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5	Lokalne tradycje pielgrzymowania	„No do Lubasza jadą, dzieci ze szkoły pieszo idą. Blisko – najwyżej chyba 12 [km], na skróty, twardą drogą 20. Kiedyś chodzono też do Biezdrowa, na odpusty też.”
6	Lokalne odpusty	„No tutaj już raczej zanika, jest inaczej, [nowy] ksiądz stara się żeby tych bud nie było, robi zawsze w ten sam dzień co odpust, nie robi w sobotę czy w niedzielę, ale pomimo to przyjeżdżają jeszcze te stoiska.”

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1	Dożynki	„My się w domu sołtysa zbieramy, nawet mama sołtysa od kilku lat z nami robi razem. Około tygodnia [robi się wieniec]. W tym roku to były dożynki powiatowe w Boruszynie. (...) No wpiers się spawa [stelaż metalowy]. (...) [Używa się] słomy, wszystko musi być naturalne, bo w tym roku po prostu wygrał ten nasz (<i>ex aequo</i> z wieńcem z Młynkowa), ale twierdzili, że była wstążka na nim zawinięta i że niby nie powinniśmy. (...) Nic hehe, kury jedzą. No nic się nie dzieje, czasem to jeszcze do kościoła wnoszą, ale tak to raczej już nie. (...) W Połajewie, w tym roku pierwszy raz jak ja pamiętam powiatowe były u nas, nie wiem dlaczego, tak zdecydował wójt i zrobili. (...) I chleb piekli i zabawki sprzedawali, dużo było tego wszystkiego.”
2	Dni gminy/wsi	„Robią raz w roku, to Sołtys robi przeważnie. Tak po prostu dla mieszkańców, są zawody różne, losy. Robi co roku.”
3	Lokalne festyny	Brak informacji
4	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji